

V Ljubljani, v četrtek, dne 15. maja 1913.

Naročnina za Avstroogrsko: 1/4 leta K 2— 1/2 leta K 4— celo leto K 8— za Nemčijo: " 3— " 6— " 12— ost. inozemstvo: " fr. 3.50 " fr. 7.— " fr. 14.—		Uredništvo in upravništvo: Frančiškanska ulica šte. 10. Naročnina za Ameriko znaša celoletno 3 dolarje.		Oglasnina za 6 krat deljeno petitno vrsto enkrat 20 vin. — Pri večkratnih objavah primeren popust.	
Leto III.	Posamezna številka 20 vinarjev.	Na naročila brez denarja se ne ozira.	Naročnina za dijake in vojake 6 kron.	Štev. 20.	
Vsak naročnik dobi letos jeseni brezplačno in poštine prosto ilustrovan koledar za l. 1914. Za vsak pol leta plačane naročnine pa ima vsak naročnik pravico do ene slike Prešerna Jurčiča, Gregorčiča ali Aškerca, če plača 40 vin. za ovoj in poštino.					

Oddihljaj oblegancev v Skadru: Castniki čitajo ljudstvu proklamacijo Esada paše, da je sklenil predati mesto,

V službi kalifa.

Zgodovinski roman iz časov hrvatske telesne straže v Španiji. Z dovoljenjem pisateljevim prevel Starogorski.

Ali njegovo srce ni postalo mirnejše. To pismo mu je bil vnovič dokaz, da je v mestu mnogo zarotnikov, ki delajo za prevrat v državi. „Naša volja je močnejša od tvoje, in če si sedaj oblasten in mogočen, ne pozabi, da je na tebi kri naše krvi in — tresi se!“

To je bila strašna grožnja in je kazala vso silno odločnost. In povrh so se ti zarotniki še podpisali z besedami: oni, ki more, kar hoče?

Ti se torej ne šalijo in njegove slutnje niso bile neosnovane. V veliki nevarnosti se nahaja. Ko bi vsaj videl svoje sovražnike, ko bi vedel za čas ko pridejo, ko bi vedel za mesto, kjer prežijo nanj, bi se vedel braniti. In če jih gre deset

Pot v Črno goro: Pogled na Kotor s cesto, ki se vije v serpentinah proti Njegušu in Cetinju.

nanj, uprl bi se. Ali tako! Morda nekega dne, ko bo šel v džamijo, začuti naenkrat ostrino meča med rebri, ali pa, ko bo vse najmirnejše, okusi iz vrča hladne vode, ne da bi vedel, da je v nji strašen arabski strup? . . .

In ta nejasnost ga je mučila najbolj.

Wadha el Ameri je dobro vedel, da Abubekr, dasi je umrl, še vendar živi. Njegov duh in duh njegovega brata še ni premagan.

Vedel je tudi to, vsaj tako so mu javljali, da nečak zarotnika Hešama, Soliman ben Haken ben Soliman, akoravno je tudi za nekaj časa opustil obleganje mesta, ne misli mirovati, nego, da je samo zato odšel z vojsko na mejo Kastilije, da se dogovori z grofom Sanhom Garcezom. Wadha el Ameri je vedel, da je ponudil Solimanu grofu Sanchu tudi nekoliko trdnjav na meji, ako mu bo pomagal, a Sancho, da je v to pristal. Vedel je Wadha el Ameri, da se bliža odločen trenutek, ko se srečata dve močni vojski, vojska kalifa Muhameda in Solimana in da bo ta bitka divja, strašna, boj na življenje in smrt. V tem boju se uniči moč enega sovražnika, in kdo ve, ali ne bo to odločen čas zanj, da z odločnim udarcem uniči tudi drugega nasprotnika in postavi na prestol zaprtega Hešama, kraj katerega bo lahko vladal tako, kakor nekoč Almanzor.

Tedaj bo užival varno plodove svojega dela. Tedaj ne bo samo silni hadžib, nego bo vladal, kakor pravi kalif. Vse bo drhtelo, ko se izgovori njegovo ime. Pred njim bi drhteli, pred njim, katerega so kot sužnja pripeljali na ladiji, katerega so odtrgali z naročja milih roditeljev, z rodne zemlje njegovih očetov, katerega so bičali, kovali v verige, poniževali, blatili in sramotili. Pred njim bodo drhteli oni bojazljivci, topovi, a on izgovori samo besedo, in glave odlete z vratov in se valjajo krvave po prahu kordovskih ulic. — Ni slaba ta misel — je govoril sam s seboj — ni slaba, ali treba jo izvesti.

Malo zatem je šel v malo sobico, ki se je nahajala poleg njegove sobe. Dokaj časa je preteklo, da se je vrnil iz nje. A sedaj ni izgledal, kot mogočni Wadha el Ameri, kot vsemogočni hadžib, pred katerim drhte prebivalci Kordove. Sedaj je izgledal kot ubog starec z dolgo brado in

veliko palico, s turbanom globoko pomaknjenim na čelo. Brada mu je bila siva, belo siva. Bil je ovit v plašč, ali kaj je bilo pod plaščem, tega ni videl nikdo.

— Lev iz hrvatskih dežel — se je smejal zvito samemu sebi — lev iz hrvatskih dežel, ker tvoji vohuni niso opravili ničesar, je vrsta na tebi, da ovohaš to sam, kar treba. Tvoje sredstvo ni novo, veliki Harun al Rašid ga je že rabil. In izkazalo se je zelo dobro . . . Kaj zato, če ti na tvojem nočnem potovanju izbije kdo zob. Dovolj še jih imaš. Kaj zato, ako ti zatemni katero oko? Bednika, ki ti izbije oko, ne boš tožil, naj se obsodi, da ti plača petdeset dev, kakor je to v zakonu, nego boš molčal, ali še bolje, gledal boš, da mu sam izbiješ obe očesi.

Vendar, predno odideš, moj lev iz hrvatskih dežel, v svet, je treba da še vidiš pravega kalifa vseh pravovernih kordovskih muslimanov. Tudi on mora vedeti, kaj se godi na svetu.

S temi besedami je krenil z brzimi koraki po hodniku, ki je vodil v ječo, v kateri je živel bivši kalif Hešam.

XX.

V globoki ječi je bival kalif Hešam. V kolikor se je dalo iz ječe narediti udobno stanovanje, v toliko se je uredilo.

Tudi drugače je imel kalif jedi in pijače, kolikor je pozelel. Po pravi svobodi ni niti hrepenel, ker lje tudi prej, ko je bil še kalif, ponajveč živel v svojih sobah in se redkokdaj pokazal med ljudmi. A vendar je bridko občutil to ječo. Ni ga obdajal vonj iztočnih trav, niti sijaj zlata in dragega kamenja; ni slišal pesmi najboljših pevk in ni gledal v mile, velike, vedno vlažne, a vendar jasne oči Aise. Zrak v ječi je bil strupen in solnca ni bilo, onega solnca, ki mu je tako ugajalo s svojimi žarki.

Vse, kar mu je ostalo so bile njegove molitve in pri odsevu sveče je čital koran in njegove sure in nato so se mu zopet gibala usta v molitvi.

Redkokdaj je dobil v tej samoti posete. In še ta je bil le Wadha el Ameri. Drugače je edino ječar pripovedoval bivšemu kalifu svoje neslane šale, trudeč se, da mu ugodi in da privabi na vedno blede in upalo lice vsaj za trenutek nasmehljaj zadovoljstva.

Ko je zaškripala ključavnica, tedaj se je na Hešamovem licu vedno pokazal izraz pol strahu, pol nade. Strah, ali niso prišli poslanci njegovega usurpatorja, da ga na njegov ukaz zadavijo in ga tako za večno vržejo v temo; a nada, če morda ne prihaja kdo k njemu, da ga osvobodi.

Bedni kalif je padal vedno v dve povsem protivni misli. O dogodkih je bil vsaj nekoliko poučen. Povedal mu je ječar. Izvedel je za vstajo Abubekrovo in za smrt zarotnikov. Vedel je za moč Wadhe el Amerija, a vedel je tudi to, da ga je njegeve naslednik vrgel v ječo vsled prigovarjanja, in da še ga se tudi sedaj, ko je zaprt, boji.

Zopet zaškriplje ključavnica.

Kalif Hešam, ki je dosedaj sedel zguban v kotu, dvigne glavo in pogleda k vratom. Ko so se odprla, opazi pred seboj povsem tuj obraz. Bil je to zgrban starec, sivih las. Kako je prišel sem. Ali vrata ječe puščajo tudi druge ljudi, razum onih dveh, katere je videl dosedaj?

— Kdo si? — vpraša s slabim glasom.

Ali v tem se mu je neznanec približal in odstranil brado.

— Ti si, Wadha el Ameri! — vzklikne kalif in njegovo lice se razvedri.

— Jaz, dobri moj gospodar.

— Ali prinašaš veselo vesti. Zakaj si se tako preoblekel — reče kalif, ki je že spremenil izraz svojega obraza. Že je izginil oni kratek, jasen odsev in mesto njega se je pojavila skrb. — Ali pomenja tvoja obleka slabe vesti? Ali si se spremenil zato v berača, da te ne spoznajo oni, ki ti strežejo po življenju? Ali morda nisi docela strmoglavljen? Morda te je nasilnik odstavil. Povej, govori, težko čakam odgovora. V tvoji usodi je tudi moja usoda. Ako si propadel ti, propadel sem tudi jaz. Vem to in zato trepetam in se bojim, ko pomislim, da si v nevarnosti.

— Dobri moj gospodar, svetli kalif, ne boj se. Tvoja bojazen je brez podlage, meni se ni ničesar dogodilo. Uganil si sicer, da imam sovražnike, ki mi strežejo po življenju, in kdo jih nima? Posebno kdor je na visoki stopnji? Gorje mi, ako ne bom imel več sovražnikov. Tedaj bom berač v resnici, ali pa bom v grobu. Ali za sedaj še je Wadha el Ameri v svoji moči, še se spopolnjujejo njegovi ukazi, še je hadžibova beseda sveta in močna v deželi.

— Kaj mi pa tedaj prinašaš novega?

(Dalje prih.)

Našim prijateljem in dopisnikom v znanje!

Uredništvo „Slov. Ilustrovanega Tednika“ prosi vse svoje prijatelje in dopisnike, ki mu pošljejo slike o kakem dogodku, slavnosti ali nezgodi, da store to **takoj po dotični priliki**. Naloga našega lista je, poročati **aktualno** v sliki in besedi, in prispevki, ki jih prejmemo cele tedne in mesece pozneje, **nimajo več pomena** za širši krog naših čitateljev. Prosimo torej vse, ki imajo ali bodo imeli za nas kak prispevek, da **uvažujejo to našo željo**, ker se **ravno vsled omenjenih razlogov ne moremo ozirati na marsikatero pošiljatev**. V svojem neprestanem stremljenju po izpolnjenju „Slov. Ilustrovanega Tednika“, bomo vpoštevali **odslej izključno pravočasne pošiljave**.

Uredništvo.

Naše slike.

Strašna avtomobilska nesreča se je pripetila v Parizu. Avtomobil, v katerem sta sedela otročička veleslavne plesalke Izadore Duncanove, je zadel v ograjo mostu in padel v reko Seine; otroka sta utonila z guvernanto vred. Značilno za koristnost redarstva je pri tem, da je hotel neki gospod skočiti v reko in rešiti otroka, pa mu navzoča dva policista nista pustila, češ, da je prepovedano skakati v vodo brez uradnega dovoljenja; ker se je upiral s silo, je bil za svoj blagi namen še aretiran. Nesrečna mati je skoraj zblaznela, ko je slišala vest o smrti svojih ljubljencev.

Upokojeni portugalski kralj don Manuel se je zaročil te dni s princeso Avgusto Viktorijo Hohenzollernsko. Zdi se, da še vedno ni opustil nade, vrniti se na portugalski prestol; sicer pa prenaša svojo brezposelnost z veliko vedrostjo duha: tako ima več časa za lepe dame, ki jih silno čišla, in kar je glavno — varen je pred anarhisti.

Slov. pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani je edino pevsko društvo, ki je opustilo stare slabe navade in prepevanje hauerjev ter je krenilo na drugo, novo pot. Dokaz temu sta dva koncerta pretekle sezone. Vspored oktoberskega je

obsegal izključno izvirne, najnovejše, nenatisnjene pevske zборе; sodeloval je vrli basist ljublj. opere g. Križaj. Aprilov koncert pa je nudil ljublj. publiko izvrsten nastop g. Mirka Dežele, goslača, kakršnih je

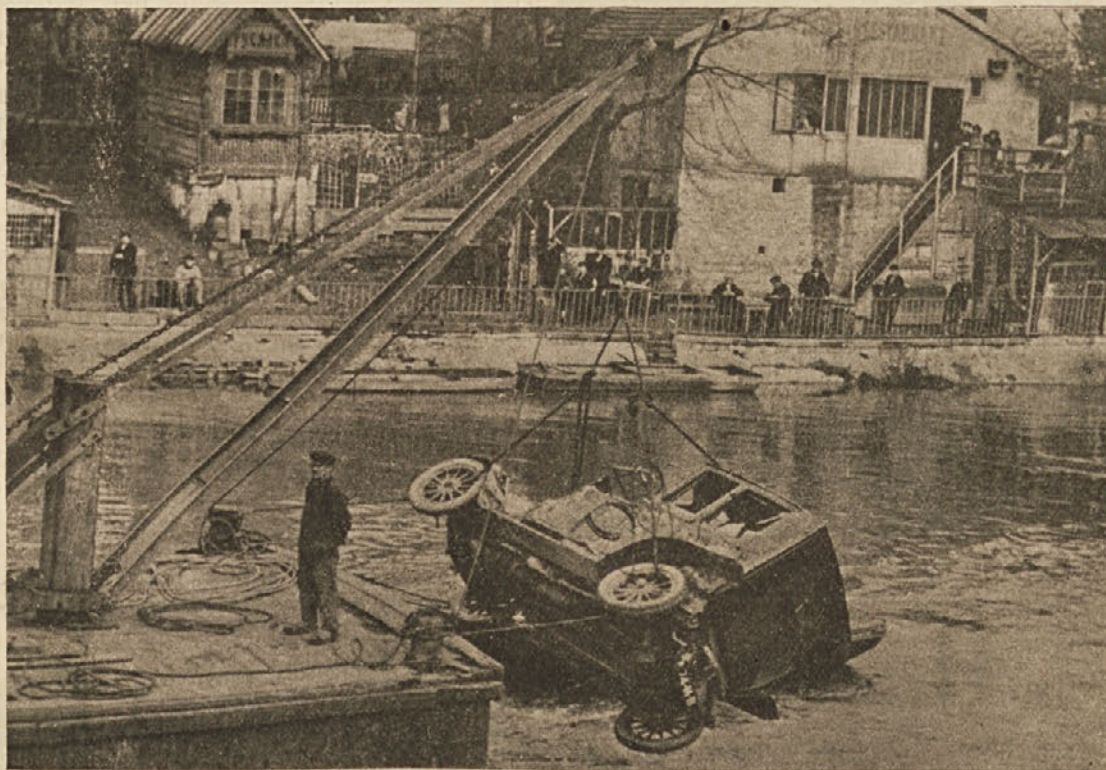
Bivši kralj Manuel se ženi: Odstavljeni portugalski kralj don Manuel s svojo nevesto, princeso Avgusto Viktorijo Hohenzollernsko.

pri nas malo. Znana solopevka gospodična **Ivanka Hrastova** je podala z lepim uspehom par novih, ljubkih samospevov. V veri, da »Ljubljanski Zvon« vidno napreduje in stremi za čim popolnejšim izvajanjem, nas je potrdil 50 pevcev in pevk broječi pevski zbor pod vodstvom pevovodje g. **Zorka Prelovca**. Iz srca želimo marljivemu društvu pri njegovih resnih priredbah mnogo uspehov in predvsem — večjega vpoštevanja od strani ljubljanskega občinstva! Sliko g. pianista Antona Trosta, ki je na tem koncertu tudi sodeloval, smo objavili v svojem listu že o priliki nekega koncerta »Glasbene Matice«; danes prinašamo slike gđc. Hrastove, g. Dežele in pevovodje g. Prelovca.

Zlata poroka v Škednju pri Trstu. Dne 12. avgusta 1912 so slavili v Škednju zlato poroko gg. Jakoba in Ane Godina, ki se je vršila na isti način, kakor poroka pred 50 leti in sicer po tedanjem staroškednjskem običaju; celo nevesta je bila oblečena v isto obleko kakor pred 50 leti, ko je stopila kot 21letno dekle prvič pred oltar. Na domu slavlencev so se zbirali svatje, ki so se odličili po stari šegi z nageljčki. Po zajutreku so se slikali in potem uvrstili v sprevod. Bilo je pol 12tih, ko so šli v cerkev. Sprevod je bil krasen in gotovo je globoko ganil posebno starejše gledalce, ki so se spomnili na nekdanje »ohcate«. Na čelu sprevoda je korakala domača godba, ki je počastila slavljence kot svojega najstarejšega člana. Za godbo je šel slavljencev s sinoma ob strani, za njimi ostali moški, potem slavljenska s hčerama in ostale ženske. Glavna pot po sredi vasi je bila tako natlačena občinstva, da je moralo redarstvo delati pot izprevodu. Ljudstvo je navdušeno ploskalo in obsipalo slavljence s klici in čestitkami. Krasen je bil pogled v cerkvi. Cerkev, ki je prejšnji dan slavila svojega patrona, je bila bogato okrašena. Okoli glavnega altolja, pred katerim sta klečala zlatoporočena, pestra skupina svatov (okoli 70) in natlačena cerkev ljudi. Bil je pogled, ki ostane mnogim vedno v spominu. Po zlatoporočnem obredu je bila maša, ki jo je daroval g. župnik Macarol in pri kateri je svirala godba.

Vatikan in Francija. Kakor je znano našim bralcem, sta Vatikan in oficijelna Francija še vedno v vojnem stanju, kar pa menda ne zadovoljuje niti rimske stolice niti Francozov. Da se ustvari za obe stranki ugodnejše razmerje, je poslal sveti Oče kardinala Vanutellija v Pariz, da se dogovori kot delegat Vatikana, kako bi se dalo obnoviti stike rimske stolice s Francijo v obojestransko zadovoljnost.

Evharistični kongres na Malti. Lani se je vršil na Dunaju sijajen evharistični kongres, o katerem smo svojedobno poročali. Letošnji kongres se je vršil na otoku Malti; udeležili so se ga zlasti Angleži, Španjoli in Italijani. Mnogo romarjev je došlo iz Severne Afrike, posebno iz Tunizije in laške Tripolide. Izmed slovenskih visokih gostov navajajo poljskega škofa mons. Newieskega iz Ruske Poljske. Papež je poslal na kongres svojega posebnega delegata kardinala Dominika Ferrata; angleški kralj ga je počastil s tem, da mu je poslal naproti bojno ladjo »Hussar«, ki je pripeljala Ferrata na Malto. Vzkliki iz tisočernih grl so pozdravili kardinala na obrežju, zvonili so zvonovi vseh cerkva; delegat se je zahvalil kralju s posebno brzojavko za izkazane mu časti. Kongresno slavnost je otvoril predsednik parlamentarnega odbora mons. Heylen, ki je prečital po kratkem nagovoru papežev breve. Breve povdarja pomembnost kongresa v jubilejnim letu Konstantinovega dekreta in pomembnost Malte za evhar. kongres: »Malta kot srečevališče vojnih in trgovskih ladij vse Evrope pomenja središče onega starega sveta, ki mu je Konstantin pokazal slavo Kristovega križa.« Viharno navdušenje je zbudil tudi ognjeviti govor papežev delegata. Dne 26. aprila se je vršila slovesna procesija; po cestah, polnih nebrojnih množic ljudstva, se je pomikala proti pristanišču. Tam je stopil papežev delegat na tribuno ter blagoslovil z Najsvetejšim ljudstvo in morje, ki se je lesketalo v veličastnem, svečanostnem miru... — Otok Malta (površina 325 km²) leži v Sredozemskem morju in je angleška last. Pre-

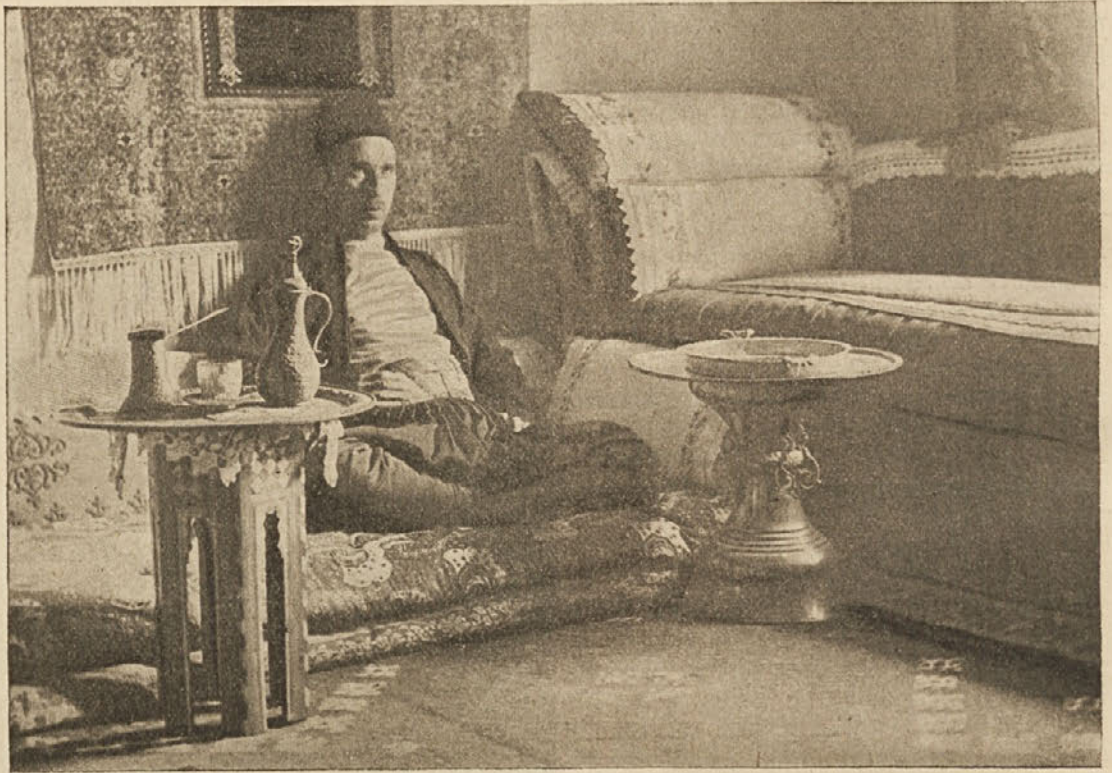
Avtomobilska nesreča svetovnoznane plesalke Izadore Duncanove v Parizu: Iz Seine vlečejo avtomobil, v katerem sta se potopila plesalkina otroka. (Glej »Naše slike.«)

bivalcev šteje okroglo 180.000, med njimi kakih 9000 mož angl. posadke. Površina je skalnata, vode je jako malo: ves otok ima samo 5 majhnih potočkov. Podnebje je silno vroče, a nebo čudovito jasno in vedro; od maja do avgusta na Malti ne poznajo oblakov. Rastlinstvo je bujno; že v starem veku so slovele malteške rože. Maltežani so visoki, krepki ljudje, temne polti in zelo marljivi; odlikujejo se vzlasti kot mornarji. Prosto ljudstvo govori mešanico arabščine z italijanščino; laško govori svojih 20.000, angleško do 10.000 ljudi (večinoma vojakov). Malta ima univerzo, 2 višji, 10 srednjih in 76 ljudskih šol; prebivalstvo je po večini katoliško, izvemši par protestantskih župnij v glavnem mestu La Valetti. Malta je bila v svoji pradedi feniška naselbina; kasneje so se vrstili kot nje gospodarji Kartażani, Rimljani, Vandali, Gotje, Bizantinci in Arabci; tem jo je iztrgal I. 1090. grof Rogerij Sicilski in jo priklopil Siciliji. 1284. so pobili tukaj Aragonce pod Sorio s sicilskim brodom Francoze in jih pregnali z otoka. L. 1525. je podaril Karel V. podivjani otok viteškemu redu sv. Ivana, pregnanemu z otoka Roda. Ta red je utrdil Malto proti Turkom in storil mnogo za njeno povzdigo; l. 1798., ko je bil malteški red že v propadanju, jo je zavzel Napoleon I. brez odpora, 1880. pa so jo vzeli njemu Angleži; 1802. jim je bila definitivno priznana v pariškem miru. Danes je Malta velepomembna kot glavna parobrodna postaja in kot opirališče angleške pomorske sile v Sredozemskem morju; Angleži so jo izpremenili v nepremagljivo trdnjavo. V današnji številki prinašamo dve sliki s tega staroslavnega otoka.

Mesto Tirana, ki ga je zasedel Esad paša po predaji Skadra, leži v krasni okolici 120 m nad morjem v skaderskem vilajetu. Ustanovljeno je v začetku 17.

stoletja. V Tirani je sedež grškega škofa, veliko tržišče, mnogo mošej in vrtov. Prebivalstvo, ki šteje 10.000 duš, je večinoma mohamedansko.

Aparnik Franc, fotograf in posestnik v Kamniku; dr. Podgornik Karl, odvetnik v Gorici. Voditelj je kratko razložil nalogo društva, predložil društvene račune ter po-

Predsoba Esada paše v Skadru: Značilen primerljaj turške opreme stanovanj.

NOVICE.

Za društvo »Vrtnarska šola« so bili na občnem zboru izvoljeni sledeči odborniki: kot svetovalca gg.: Flere Anton, trgovski vrtnar v Kamniku; Herzmansky Franc, umetni in trgovski vrtnar v Ljubljani; kot pregledovalca računov gg.:

ročal o dosedanjem delovanju in o delu, ki naj bi se izvršilo v prihodnosti. Sklenilo se je, da naj se preneha z izdajanjem društvenega glasila »Priatelj narave«, dokler si društvo nekoliko gmotno ne opomore, in da naj se ga sploh v bodoče izdaja le razpoložljivim sredstvom primerno; naj se nabira denar za nakup društvenega vrta; naj se delajo po možnosti posvetovalni sestanki v različnih krajih in čez tri ali štiri mesece naj se skliče v Ljubljani izvenredni občni zbor.

Samomor turškega dijaka v Parizu.

V Pschorovi restavraciji na Boulevardu Strassbourg v Parizu se je ustrelil 23letni dijak Nichterent, Zapustil je pismo, v katerem izvaia, da se je usmrtil, ker ne more preživeti sramote svoje domovine.

Žensko gibanje na Turškem. V Turčiji se zadnje čase močno širi žensko gibanje. V Carigradu izhaja list, katerega urejujejo same ženske. List se imenuje »Ženski svet«. Tam pišejo: Me branimo svoje pravice kakor moremo in prosimo žurnaliste, naj opustijo prosto pot našemu gibanju. Moški so z nami delali vedno slabo in so napravili iz nas sužnje. Pričakujemo odpomoči za trpljenje tolikih let!

Kamele, ki kadijo. — Neki španski častnik, ki je bil dolgo časa v Afriki pripoveduje v listu »Family Herold«, da dajejo domačini kamelam nekake vrste cigare, in sicer v boju, kadar se kamele začno plašiti. Imajo kos zvrzanega lesa, »špic«, v kateri utaknejo v cigareto zvit tobak in ta »špic« denejo kameli v gobec. Kamela vleče in se počuti prav dobro, pri tem pa se nič ne zmeni ne za vojni krik ne za grmenje topov. Tudi kadar kamele zobje boljše, jim dajo v gobec take »cigare«.

Prikupljivi tipi Arnavtov, ki jih proglašajo avstrijski Nemci za svoje „brate“.

Priporočamo
domačo tvrdko

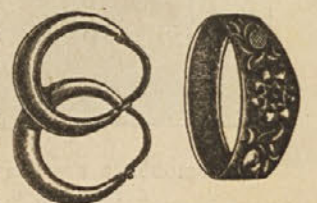
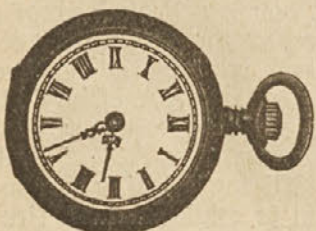
H. Suttner,

ki je največja,
domača tvrdka

te vrste na slovanskem jugu. Kdor potrebuje uro, verižico, uhane, prstan itd., naj piše po cenik. Velik bogato ilustrovan cenik dobi vsakdo zastoj in poštnine prosto. Pišite po dopisnici: H. Suttner v Ljubljani 5, Mestni trg številka 25.

Nizke cene!

Postrežba solidna in točna.

Divja ženska. V fontainebleauskem gozdu so našli nedavno žensko, ki živi tam v pozemeljski votlini že leta in leta, slično, kakor so živeli praljudje. Ves ta čas se hrani edino s koreninicami in plovci, ki jih nabira v gozdu samem; njena obleka je par surovo sešitih, ne ravno blagodišečih cunj. Kljub temu revnemu življenju pa »divja žena« ni hotela zameniti sedanjega bivališča s kakim drugim stanovanjem ali celo z bolnico. Edino, kar so mogli izvleči iz nje, je bilo ime in starost. Pravi, da ji je zdaj 45 let.

Umetno meso. Poleg vseh drugih »umetnih« stvari se nam sedaj obeta tudi umetno meso. Belgijskemu kemiku Effrontu se je baje posrečilo dobiti način za izdelovanje umetnega mesa, ki ima popolnoma tak okus kakor goveje, telečje, koštrunovo ali prešičevo meso, je pa mnogo bolj poceni in bolj hranilno nego pravo meso. Umetno meso se prireja iz pivovarniških odpadkov slađu. Postopa se takole: Slad se najprej opere in stisne, nato pride v žvepleno kopel in za tem se obdeluje z apnom. Nato se zmes preceđi in voda izpari, nakar se zmes zopet stisne. Sedaj se uporabijo posebne kemikalije, ki jih Effront moče izdati. Končni uspeh je — »viandin«, mesu podobna masa, to je umetno meso, ki je baje kar vzorno živilo. Tako vsaj so dognali na podganah. Zaprli so namreč v dva oddelka po šest podgan skupaj. En oddelek je dobival na dan po 5 gramov umetnega mesa in par zrn žita za vsako podgano, drugi oddelek pa po 12 gramov pravega mesa in ravnolično žita kakor prvi oddelek. Vspeh je bil ta, da so podgane, ki so dobivale pravo meso, v enem tednu lakote poginile, drugi oddelek se je pa ob umetnem mesu izvrstno počutil.

Nenavadna poroka. Iz Nevesinja v Hercegovini se nam poroča: Dne 10. decembra 1912, ravno na dan, ko bi se moral poročiti, je bil prostak Franc Jänchen iz

K aprilovem koncertu slov. pevskega društva „Ljubljanski Zvon“: Gdč. Ivanka Hrastova, solo-pevka.

Nixdorfu na Češkem pozvan v izvenredno vojaško aktivno službo in moral je takoj odpotovati v Nevesinje ob črnogorski meji — ne da bi mogel še prej popeljati svojo izvoljenko pred altar. Zaraditega tudi ni dobila njegova nevesta nikake podpore, temveč samo 36 vinarjev dnevno za svoje nezakonsko dete. — Dne 18. aprila je odšel imenovani prostak na dvanajstdnevni dopust, si takoj priskrbel za ženitvo potrebne dokumente in se srečno poročil. Poroka se je vršila dne 21. apr. v Nixdorfu na Češkem ob pol 8. uri zjutraj — a še istega dne, štiri ure pozneje je moral zapustiti svojo mlado ženo in se odpeljati s poldanskim vlakom k

svojemu vojaškemu oddelku v Nevesinje ob črnogorski meji. Zares nenavadna poroka!

Reklama na bankovcih. Pred nekaj leti je predložil angleški trgovec, ki v svoji podjetnosti ni poznal meja, angleški vladi čudno ponudbo: vlada naj mu do-

K aprilovem koncertu slov. pevskega društva „Ljubljanski Zvon“: Neumorni pevovodja Ljubljanskega Zvona, g. Zorko Prelovec.

voli, slaviti vrline odvajalnega sredstva, ki ga je bil izumil, na jeklenih bokih angleških vojnih ladij; v odškodovanje je bil pripravljen plačati državnemu zakladu letno več milijonov funtov. Britanska vlada je seveda ogorčeno zavrnila to ponudbo in angleški listi so bili polni pikrih besedi o duhovitem fabrikantu odvajalnih pripomočkov. Nedavno pa je vlada neke druge evropske države — švedska — ne le odobrila, marveč naravnost izprožila dokaj podobno misel; oznanila je, da prepusti eno stran švedskih bankovcev tistemu, ki največ ponudi, za primerno odškodnino. Ponudbe, ki jih je prejela švedska vlada doslej, dosegajo že neverjetne vsote. Ta misel, ki bo gotovo zbudila zavist v marsikateri ameriški državi, pa ni tako čudna, kakor se zdi od kraja; priznati je treba vsaj to, da je reklama na bankovcu jako primerna, če hočeš opozoriti njegovega lastnika, kako naj ga zapravi.

Nagrada za kopanje. O nenavadnem ukrepu poročajo iz vodstva velike fabrike v Chicagu. Med delavci tistega zavoda so se pojavljale pogostoma bolezni, ki so jih utemeljevali zdravniki s pomanjkanjem snage med njimi. Vodstvo fabrike je moralo torej najti sredstvo, da navadi svoje delavce snage. Rešilo je svojo nalogo tako, da je razpisalo nagrado po 70 v za vsakega delavca, ki se gre kopat. Razume se, da je bila tudi kopel, otirača in milo na brezplačno razpolago v posebnem fabriškem kopalšču. Uspeh je nadkrilil vse pričakovanje. Čez malo časa so se delavci kar svetili od snage. Kopalji so se s tolikšno vnemo, da je moralo vodstvo omejiti nagrado in jo dobi sedaj vsak le največ enkrat na teden; pač pa se lahko koplje, kolikokrat ga je volja. Delavska kopel z nagradami vred stane tovarno letnih 200.000 K; toda v kratkem času, odkar je uvedena, se je izkazalo, da ima fabrika dobiček kljub visokim izdatkom; izboljšalo se je zdravje delavcev, z njim pa tudi njih moč in kakovost dela.

Bajka o milijonski dedščini Novaka. Predpreteklo leto se je pojavila v raznih listih vest, da je umrl pred kakimi 40 leti

neki Marko Novak v Severni Ameriki, zapustivši kakih 140 milijonov kron, ne- oženjen in brez testamenta, ter da se sedaj iščejo dediči tega ogromnega premoženja. Ta vest se je ponavljala dalj časa z večjimi in manjšimi izpremembami. Bajni milijonar se je imenoval sedaj Leopold Novak, sedaj zopet Janez Novak, in je umrl enkrat v Avstraliji, potem v Južni Ameriki ter celo v Afriki. Le zapuščina se je vedno sukala okoli 140 do 160 milijonov mark, kron in goldinarjev ali pa celo dolarjev. Ker je ime »Novak« v mnogih delih Avstrije in Nemčije, tako zlasti tudi pri nas na Kranjskem zelo razširjeno, ni čuda, da se je smatral skoro sleherni nositelj tega imena že srečnim dedičem. Vsled mnogih tozadevnih vlog in vprašanj je uvedlo tudi naše c. in kr. ministrstvo za zunanje zadeve natančno uradno poizvedovanje potom raznih poslaništev in konzulatov. Ta poizvedovanja so na kratko dognala sledeče: General de Novak, ki naj bi bil umrl brez dedičev z milijonsko zapuščino, ni nikdar in nikjer živel. Ne na Holandskem, ne v Afriki, Ameriki ali Avstraliji ni sledu o taki brezdedni zapuščini. Vse tozadevne vesti izvirajo marveč od nekega francoskega časnikarja in so le dobro posrečena mistifikacija lahkovernih bralcev. Eksistenca nekega Edmonda Martinengo (de Novak) se je sicer dognala; tudi je tisti pravilno podedoval po svojem očetu. Toda od te dedščine se mora strogo ločiti vprašanje one bajne milijonske zapuščine. Te ni Edmondo Martinengo nikdar prejel, temveč je sam storil vse mogoče korake, da bi prišel v posest tega neizmerne bogastva — seveda brez najmanjšega uspeha. Na podlagi teh pozitivnih dejstev je tedaj smatrati vsa tozadevna poizvedovanja za definitivno zaključena. Želeti bi le bilo, da bodo našle te vrstice ravno toliko bralcev, kakor ona prejšnja izmišljena poročila, in da jim bodo služile v pouk in opomin za slučaj, da se še kdaj pojavijo vesti o kakih novi milijonski dedščini.

K aprilovem koncertu slov. pevskega društva „Ljubljanski Zvon“: G. Mirko Dežela, občeznani umetnik na gosli.

Inženirji-strokovnjaki so uredili vrelec »Tolstovrške slatine«. Pri kopanju se je našel v globočini nov pritok, ki je jako močan na ogljikovi kislini. Tolstovrška slatina se sedaj lahko meri z vsako drugo kislno vodo, ker močno mozira in ostane čista, sveža.

Zagovoril se je. Gospodična (v srpanu): Vašo snubitev si štejem sicer v veliko čast, a spoznati se morava prej vendar natančneje. — Snubač: „O prosim, Vas poznam že do pičice . . . na vinarje in groše.“

1.800.000 frankov . . . (Nadaljevanje v današnjem oglasu glavnega zastopstva Češke industrijske banke v Ljubljani.)

MARKO STOJAN:

Za svobodo in ljubezen.

Roman z Balkana.

Vse pravice pridržane.

14. nadaljevanje.

Ah, ti diplomati! V Avstriji je polno slovanskih narodov — tri četrtine Avstrije so slovanske — oni pa, ki vodijo državo, hočejo vse te ogromne milijone čilih in nadarjenih narodov žrtvovati Nemcem, ki so — vsaj po mojem opazovanju — najslabši in najnezmožnejši narod v monarhiji. Nemcem daje Avstrija vse, za Slovana pa ne pozna pravice; in to mora po mnenju avstrijskih politikov ostati tako, ker je tako že dolgo časa in bi bilo prenerodno zanje, sleči železno srajco navade. Naravno je, da izkušajo ti krivičniki tudi zadržati razvoj svobodnih slovanskih narodov — da ne bi njihovi zatirani sužnji videli, da tudi Slovan lahko živi po človeško. Naravnost neverjeten strah imajo ti ljudje pred tem, da bi se okrepila Srbija; zato iščejo za njenim hrbtom postojanke v Albaniji — zato si izkušajo pridobiti vpliv med divjimi Arnavti . . . Vzdržujejo jim vse polno šol, za katere doma ni nikoli denarja; zalagajo jih s puškami, z zlatom — z vsem, česar si poželi skiptarsko srce. Tudi jemljejo na Dunaj mlade Arnavte in jih šolajo — samo da bi navezali nase to divje pleme, ki mu je vse deveta briga, kar ne diši po ropu in moritvi. Oni dunajski grof je imel po svoji politični ulogi mnogo stikov s temi poluzvermi in z raznimi agenti, ki si jih izbira dunajska diplomacija izmed Arnavtov samih in jih potem pošilja v domovino, da bi delali v njeno korist. Zgodilo se je celo tu in tam, da je pokazal katerega izmed njih v svoji hiši; in tako me je seznanil slučaj z mladim Iso Kemalom, ki je „študiriral pravo“ v cesarskem mestu ob sinji Donavi. Zdaj moram pripomniti, da se teh Arnavtov študije sicer ne primejo, da pa jih odlikuje včasih nenavadna, divja moška lepota. Isa Kemal je lep človek . . . to moram reči še danes, ko ga preklinjam; toda v njegovem lepem telesu prebiva ostudna, mrzka duša . . .“

Lady Helena se je prekinila; grudi so se ji dvigale v razburjenosti, in ogorčena strast se je zaiskrila v njenih krasnih očeh.

Pevsko društvo „Vesela“ v Škedenju pri Trstu.

Čez par minut je nadaljevala:
„Kako se je zgodilo? Sama ne vem... Spomlad je bila . . . srce je hrepenelo . . . Isa Kemal je prišel, videl in zmagal. Kadar človek ljubi, je slep; njegova samoprevara

— Šla sva z Dunaja; izginila sem brez sledu — skoraj ne da bi bila napisala slovo svojim znancem. To je moral gledati oni smešni dunajski grof!“

Lady Helena se je nehote zasmejala

Zlata poroka v Škedenju pri Trstu: Gg. Jakob in Ana Godina, ki sta slavila zlato poroko po starodavnem običaju v krogu svojih svatov.

ovenča ljubljeno bitje z vsemi vrlinami; tudi če je v resnici še tako malopridno. Ljubezen hodi najpogosteje pred spoznanjem; oči se odpro prepozno . . . Ah, to so bili sestanki v skritih kotičkih dunajskih parkov . . . bilo je jecljanje strasti . . . bila je vsa njegova ogromna, lopovska laž, ki jo je vrgel name kakor pogubno mrežo, ko je spoznal, da sem njegova brez ugovora in brez odpora, ker ga ljubim . . . Pripovedoval mi je o divji lepoti svoje domovine, o junaškem življenju tam doli, o tem, kako da so ti ljudje plemeniti v svojem bistvu — in moja ljubezen mu je verjela vse! Življenje v visoki družbi mi je bilo že od početka prehinavsko in premalo odkritosrčno; bogata sem — ali je čudež, če sem si mislila: Osrečim ga — njega in njegove; zadovoljim se s skromno ulogo žene arnavtskega veljaka v srepi kuli, ki bo štrlela uporno tam kje nad pečinami in prepadi . . . Saj veste, kako bujno je ljubeče srce v svojih sanjarijah!

ob tej misli; toda obraz se ji je zresnil skoraj mahoma, ko je nadaljevala:

„Pol leta sva potovala po vsej Evropi; zdaj sva se grela v solnčni Italiji, zdaj sva poslušala šumenje španjolskega Gvadalkvirja, zdaj sva zrla v globine norveških fjordov, zdaj v brezbrežno zelenje ruskih step. Zabavalo naju je, izbrisavati sled za seboj, zakaj to vem, da so naju iskali . . . Moje premoženje je dopuščalo izpolnitev vseh njegovih želja; in bilo jih je mnogo! . . . Nazadnje pa sem se začela čuditi, kako da ga srce ne vleče v tisto ljubljeno domovino, o kateri je vedel na Dunaju toliko lepih besedi. Omenjala sem mu jo vedno pogosteje; ko je razumel, kaj mislim, se mu je videlo, da kani nekaj. V tem sva prispela v Carigrad; tu mi je razodel željo, da bi mu poverila razpolaganje z vsem svojim imetjem. Oh, lopov! Takrat seveda bi mu bila ugodila; česa ne stori ljubeča ženska? Toda ravno, ko sem mu hotela ustreči, izvem, da so me postavili sorodniki pod kuratelo; nada Ise Kemala je šla po vodi! . . .“

Toda brezčasnež je skoval kmalu drug načrt, kako bi se okoristil z mano; udobno življenje se mu je bilo tako priljubilo ob moji strani, da sem mu postala manj od kamna na cesti, kakor hitro je vedel, da so mi moja sredstva odtegnjena . . .“

Ta hip pa je stopila v izbico starikava sužnja.

„Gospodar hoteti govoriti z Mylady,“ je dejala in ošinila dekleta s hudobnim pogledom. Obrnila je je, ustavila se na pragu še enkrat in se ozrla iznova na lady Heleno, češ: da ne pozabite!

„Kaj je to?“ je vzkliknila lady Helena nehote in se prijelja za prsi. „Drugače me pustite vendar pri miru . . . ob tej uri . . . ne, dragica, ne bojte se; nič hudega ne bo. Čakajte me in zaupajte!“

S temi besedami je odhitela in pustila Lejlo samo pri Jerici. Gruzinka je zrla žalostno v deključino obličje; bila je omejene glave kakor navadne vse orientalk,

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož IV. SUBAN, Trst, ulica Georgio Vasari 10, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Naročajte pri narodni tvrdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah.

in še dandanašnji ni znala drugega jezika kakor svoje rodno gorsko narečje in par turških drobtin. V tej mešanici je moljajala z mehkim glasom, izkušaje tolažiti Jerico s svojim prijaznim, otožnim smehljanjem in mahanjem rok. In nehote se ji je odsmejavala sirota; tako dobro de nesrečnemu človeku, ako najde sočutno srce . . .

Takrat pa se je vrnila lady Helena; bralcu je znano, kaj se je godilo med tem v Halil bejevi sobi, kjer je obetal Ali Kemal svoje maščevanje. Lady Helena ni hotela vznemirjati Jerice s poročilom o tem razgovoru, dasi je bila sama še vsa osupla nad čudnimi znamenji, ki jih je dajal Ali Kemal z očmi. Prišla je torej z vedrim, smehljajočim se obrazom, sedla k Jerici in dejala:

„Nič posebnega ni; kdo ve, zakaj sem se tako prestrašila! . . . Nadaljujva torej mojo povest . . . Ko je Isa Kemal videl, da mu ne morem več nuditi sijajnega in udobnega življenja, se je porodil v njegovi glavi naklep, izkoristiti me vsaj še toliko, kolikor more. Vedel je, da je vodila moje sorodnike pri njihovem koraku samo želja, rešiti me nepremišljeno zakriviljene škode, in da bodo brez pomisleka žrtvovali zame, ako izvedo, da mi preti nevarnost, ki se da preprečiti z — denarjem . . . Dan ali dva po tisti usodni novici me je torej iznenadil s predlogom, da me seznanim s svojim bratom Alijem, ki je častnik v sultanovi arnavtski gardi. Nič hudega ne sluteteča, sem sprejela predlog, da se popeljeva s tem divjim možem v Skutari — kraj, kjer se zdaj nahajate, draga moja, je Skutari, turško mesto na azijski strani ožine — posetit skupnega znanca Halil beja, ki da je sila ljubeznjiv in zabaven gospod. Skoraj mi ni treba povedati, kako se je končal ta poset: privedla sta me v to hišo in mi razodela, da sem jetnica — jetnica, dokler moji sorodniki ne plačajo visoke odkupnine, ki se jim naznači ob ugodnem času. Svobodna in nedotakljiva sem sicer — v vseh prostorih te hiše; Ali Kemal, brat mojega zapeljivca, mora imeti Halila v tajinstveni oblasti — drugače ne bi bila varna niti pol minute. Če bi se pa predrznila stopiti samo v vežo ali klicati skozi okno na pomoč . . . z eno besedo, ako poizkusim le najmanjšo stvar za svojo rešitev, sem izgubljena; povedali so mi brez ovinkov, da ima človeško življenje v teh krajih nizko ceno in da ne bo vedel nihče, kje in kam sem izginila . . . Hudega mi ni; toda srce me boli od neskončnega čakanja, ki traja zdaj že par mesecev.“

Ker je videla, da ni še dovolj utolažila Jerice, ji ni hotela povedati, da se konča to čakanje že jutrišnji dan in da ostane potem sirota sama v tej zločinski hiši, izročena staremu podležu na milost in nemilost! Upala pa je tudi, da se ji utegne v tem času čudežno posrečiti, da najde rešilen izhod; ravno tista Kemalova znamenja z očmi so morda pomenila kaj, kar bi se dalo izrabiti v prid nesrečne tujke.

„Če bi le mogla govoriti z Alijem Kemalom!“ je dejala sama pri sebi. „Ponudila bi mu par tisoč odkupnine tudi za njo; on drži Halila kakor v škripcih, in prepričana sem, da bi sprejel ponudbo v svoji grabežljivosti . . .“

„Ali ste storili kake korake v svrhu svoje rešitve?“ je prašala nato. „A seveda, kako boste, revica — med temi tujimi ljudmi, ki se ne morete sporazumeti z njimi!“

„O pač! Enkrat sem poizkusila,“ je dejala Jerica in povedala, kaj je storila v Zemunu. „Toda ne morem se nadejati, da bi bil moj korak dosegel svoj namen . . . Kdo ve, ali me je spoznal oni mladi mož,

tolažila lady Helena. „Ne bojte se ničesar! Ako bom rešena jaz, ste rešeni tudi vi . . . Kakšno srce bi morala imeti, da bi vas zapustila?“

Jerica pa je plakala neutolažljivo. Mi-

Evharistični kongres na Malti: Pogled na mesto Malto s katedralo.

in če me je spoznal — ali je opazil in razumel!“

Njena zapuščena stopila mahoma še živeje pred oči.

„Moj Bog!“ je vzkliknila in si zakrila obraz z rokami. „Kje bodo našli mojo sled! Da, da, slutnja jih je pač že navdala, da so me pustili v pogubo: od nikoder ni pisma, od nikoder glasu. O, to vem, da hodi oče okrog hiše z razoranim čelom in ječi v tajni skrbi! Morda celo že poizveduje . . . Toda preden izve mojo usodo — ako jo kdaj izve — bo že zdavnaj prepozno!“

„Ne bo prepozno, ljuba moja!“ jo je

sel na brata, ki bi storil zanjo vse, ji je bila v strašni bližini nevarnosti še posebno mučna — ravno ker je mislila, da on ne ve za njo in ji ne more pomagati, ne more geniti z mezincem v njeno obrambo . . .

Zdajci pa je začula lady Helena klic — oster šepet, ki se je oglasil od okna. Niti za hip ni dvomila, kdo utegne biti; jasnost, da je hotel Ali Kemal prej napovedati svoj nenavadni poset ob tej nenavadni uri, se ji je zdela umljiva sama ob sebi.

Z migom roke je pomirila Jerico in planila k omrežju.

Jerica ji je sledila s pogledom in vi-

Pogled na Tirano, ki jo je zasedel Esad paša po predaji Skadra.

Veselje in žalost

veselje do dela in lenivost, skoro vse prijetno in vse neprijetno, ki nas zadene, prihaja od prehranjevanja in moramo torej skrbeti, da ostanejo prebavila vedno

v redu. Če nimamo teka, se nam izpahuje, bljujemo, če imamo gorečico, če tišči v želodcu, težko blatio, nas napanja, vzemimo Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z znamko „Elza kroglice“, ker te zbujajo tek, odpravljajo krč in pospešujejo prebavljanje in mehčajo blatenje. Tudi pri odebelosti vpli-

vajo dobro in so popolnoma neškodljive, mile in učinkujejo zanesljivo. 6 škatlic za 4 krone pošlje franko lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 280 (Hrvaško) in se lahko obenem naroči Fellerjev bolečine hladeči „Elzafluid“ 12 steklenic za 5 kron franko.

dela med omrežjem in med nočjo, ki je temnela tam zadaj, senco moške glave... Z grozo in drhtečo napetostjo se je obrnila k steni.

Pogovor — naši čitatelji se ga še spominjajo — je trajal jedva par minut; a Jerici so bili ti kratki hipi dolga, neskončna večnost. V temnem pričakovanju je poslušala šepet ponočnega gosta, to nerazumljivo siketanje, med katerim se je zasvetila le tu in tam znana ji besedica.

Zdajci pa je zašumelo trtovje; Jerica se je ozrla proti oknu: lady Helena se je obračala k njej — neznančeva glava je bila izginila.

Z neizmerno prošnjo v očeh je pogledala Jerica svojo novo prijateljico.

Hotela je govoriti, prašati; a tolikšno je bilo nje razburjenje, da je komaj izvila besedico:

Nocoj je spoznal, da se je varal. Ali Kemal mu je bil zaklical besedo, ki je treščila v njegovo dušo kakor tromba sodnjega dne: Zorka...

Halil bej je položil roko na obraz, ki so ga prepregale gube — pečati nezmerne uživanja — in se zamislil, drevenec v strašni tesnobi, ki ga je stiskala čimdalje kruteje za zgodaj okorelo srce...

Kako je že bilo?... Zorka... Stoj!... Ali ni bila vas — tam nekje v Makedoniji... blizu Kosovega polja... in v vasi kmet, ki je imel hčer — da, da, hčer z imenom Zorka! Stari Dušan Popović je bil tako moder in pravičen, da so ga spoštovali vsi, tudi Turki in Arnavti; skrivali so svoje spoštovanje za surovimi besedami, a nihče se mu ni upal storiti žalega... In Zorka, njegova šestnajstletna hči — bila je krasna, kakor rosa na mladi roži; slepci

vodil eksekucijo in se solnčil v strahu in trepetu ubogega ljudstva; ko pa je zjutraj oblekel uniformo in ukazal privedi jetnika, so mu prišli vojaki javit vsi preplašeni, da je mladi Arnavt izginil — vrag znaj kako — iz zaprte, zaklenjene, strogo stražene temnice... Vse, kar so našli, je bila krvava luža — kri, ki je tekla iz njegovega razbitega mesa, razmesarjenega od bičev in palic; in s to krvjo je bil zapisal jetnik na umazano steno — s prstom, pomočenim v lastno kri — široko in preteče je začrtal arnavtsko besedo: osveta!... Strašna beseda; najstrašnejši pa je nje pomen v jeziku Skipetarov! Arnavt ne odpušča, ne pozabi — on pomni čez sedemkrat sedem let... Tisti mladenič je bil sin odličnega velikaša; Halil je bil skoraj vesel, da je pobegnil, in ga ni preganjal, ni se znesel nad njegovimi, da ne bi razbrzdal upora med jedva pomirjenim plemenom... Pač pa je trepetal noč in dan pred maščevanjem, ki ga je slutil neprestano nad svojo glavo. Dal se je straziti kakor sultanovo zakladnico — toliko da je zatisnil oči ponoči... in ko se mu je ponudila čez teden dni prilika, je zamenjal svoje mesto z lažjo in varnejšo nalogo na drugem koncu Turčije... Tistemu mladeniču menda ni bilo ime Ali Kemal — takrat še ne! Allah vedi, kako sta prišla do tega imena, on in brat njegov... Toda prejle — prej je spoznal njegove srdite, maščevalne oči, spoznal je divji trepet gneva v mišicah njegovega obraza... Da, da, to je on, osvetsnik Zorke Popovičeve, ki so jo našli tri dni po Halilovem zverinstvu obešeno na gozdnem parobku!...

Pohotnež se je udaril s pestmi po čelu in zaječal iz dna svoje podle, bojzljive duše. Čutil je, da ni milosti zanj; prej bi razkopal z golimi rokami vse one divje skipetarske gore, kakor potolažil sovražstvo Alija Kemala... In rešitve ni; zdaj ve, da ima oficir arnavtske garde orožje, s katerim ga ne more izgrešiti. In padisah ne pozna usmiljenja z ljudmi, ki so se pregrešili zoper varnost njegovega vzvišenežnega življenja!

Na to ni niti mislil več, da je hotel izviti Aliju Kemalju lady Heleno, ki ga je mikala že od prvega dne v svoji nežni severni lepoti; niti spomnil se ni, da je hotel ponuditi Arnavtu visoko svoto denarja, ako mu jo odstopi; mislil je le na to, da je obsojen.

Čez nekaj časa se mu je zazdelo, da je Ali Kemal posebljena usoda, ki začrta vsakemu človeku enkrat konec njegove sreče, mejo njegovih dni. In odleglo mu je ob tej misli: najboljša v mišljenju Turka je to, da se tako lahko potolaži z usodo.

„Kismet!“ je zamrmral Halil bej in vstal s svojega mindarluka.

Usoda!... Ah, ta neizprosni Kismet!... Toda — kakor je usoda zapisala v svojo knjigo njegovo pogubo, tako mu je bila dala možnost in priliko, da si poslaša tedne — ali nemara samo še dni, samo še ure — ki so mu dane, preden napoči temni hip, po katerem ni več življenja — ni več strasti in uživanja. Ali ga ne čaka tam gori pri lady Heleni omamen, nedotaknjen cvet iz tuje dežele, deklet kakor kelih sladkega pozabljenja?...

Halil bej, srkaj minute, preden te objame noč!... Hiti, Halil bej; zakaj bliža se ura, ko boš mrlič, zagreben kdo ve kje brez spomenika, ali blede truplo, trohneče na Bosporovem dnu...

Hladna misel o smrti je učinkovala na podleža kakor ostroga.

Da, nasrebat se življenja, dokler ne léže med kupo in ustnice vsa neizmernost, ki loči bitje od nebitja! (Dalje prih.)

Črnogorski Sokol: Vaje s palicami na dvorišču vojašnice v Cetinju. Na desni strani vaditelj Slovenec Vilko Kukec iz Žalca pri Celju.

„Kaj?“

Lady Helena se je spustila k njej nazaj, prišla jo nežno okrog vrata in pogledala negotovo tja pred sebe, kakor da ne ve, kako bi razodela siroti novico, ki jo je bila razveselila in vznemirila obenem.

Takrat pa se je začul na hodniku drsajoč korak, ki ga je poznala lady Helena dobro: koliko noči ga je poslušala, kako je smukal okrog vrat, in trepetala, ali straži njen prag dovolj mogočno — arnavtska groznja...

Danes pa se te lopovske stopinje niso ustavile pred durmi... Zarožljalo je — zaškripalo — zavesa, ki je zastirala vhod, se je zgenila...

Ženske so se zdrznile in planile kvišku v neizrekljivi grozi.

Tam, za zaveso, se je začulo razburjeno dihanje človeka, ki ga žene mrkla, hropeča strast...

V naslednjem hipu je stal pred njimi!

Halil bej je ždel po odhodu Alija Kemala nekaj časa nepremično na svojem mindarluku. Groznja srditega Arnavta in sovraštvo, ki je zvenelo iz nje, sta silno vplivala nanj.

Zdelo se je, da se je postaral za desetletja.

Da ga Ali Kemal ne ljubi, je vedel že zdavnaj; toda upal je, da njegova mrznja ni tako globoka in neiztrebljiva; zibal se je v varljivi nadi, da čas zabriše to, kar je imenoval on v svoji lehkomišelnosti samo nekladnost značajev in natur...

so peli o njej, trg in han¹ sta bila polna njene hvale... To je bilo takrat, ko je služil Halil bej še v armadi in se mudil s svojo stotnijo v onem kraju: grozili so nemiri med Arnavti... In Halil bej je videl Zorko; ogenj njenih oči je zapalil njegovo dušo!... Ah, tisti peklenški žar! Tisto kovanje strasti v žilah in sencih... In nekega večera je poslal en, Halil bej, deset vojakov; polumrtvo so jo privlekli v njegov stan — Popovičovo Zorko... Naslednje jutro jo je vrgel pred prag, uničeno, polmrtvo, blazno od studa in sramu. O, vojaška ljubezen do preprostega dekleta je kaj enostavna stvar; na svetu so države, kjer zoper vojaka ni pravice — in Turčija je skoraj prva med njimi... Takrat je mislil Halil bej, da ne pride nikoli dan sodbe za njegov zločin; toda motil se je... Že drugi dan se je oglašil maščevalec... zdaj se spominja, zdaj ga spozna!... Sredi ceste je streljal nanj mlad Arnavt visoke rasti in divjega, neukrotljivega pogleda; saj so mu ga kazali že prej, da zalezuje Popovičovo hčer. Bilo je pravzaprav vseeno: če je ne bi bil uplenil Halil bej, bi jo bila doletela prej ali slej enaka usoda od Arnavta, ki jo je ljubil... A zdaj se je razsrdil divji fant in je streljal nanj; toda krogla je izgrešila cilj, Arnavta so prijeli, bičali do krvi in vrgli razmesarjenega v zapor, da ga obešijo drugo jutro vpricho vse vasi kot svarenen zgled. Halil se je že veselil, kako bo

¹ gostilna, krčma.

Vatikan in Francija: Kardinal Vanutelli, ki ga je poslala rimska stolica v Pariz, da poizkusi obnoviti prekinjene stike med Vatikanom in Francijo.

Književnost.

Andrej Čerlišev. Zgodovinski roman. Češki spisatelj Julius Zeyer, poslovenil Stanko Svetina („Slovenska knjižnica“ snopič 187—191.) V založbi Goriške tiskarne A. Gabršček. Str. 304, cena 2 K. — O slavni ruski carici Katarini II. in njeni dobi je nakopičenih nešteto spisov v raznih evropskih jezikih, ali nijeden ne zgrabi duše čitatelja tako silno, kakor češki roman iz peresa Julija Zeyerja. — Andrej Čerlišev je junak romana, ki je postal ljubljenec visoke knjezne Katarine, a je moral zaradi svoje ljubezni neizmerno trpeti. — In ko je prišel trenotek, da bi užival polno srečo poleg nove carice Katarine II. ne le kot srečni ljubimec, marveč kot njen soprog in car, je moral umreti z nožem v srcu, ki mu ga je zabodla v ječi nesrečna, zblaznela mati. — Kdor začne čitati, ne odloži knjige iz rok do konca. — Vsi zgodovinski dogodki so opisani verno po resničnih virih, tako umor carja Petra, umor zaprtega carjeviča Ivana, dvorsko življenje za prejšnje carice Elizabete itd.

Pred nakupovanjem preglejte oglase v „Slovenskem Ilustrovanem Tedniku“!

NESTLÉ-JEVA

moka za otroke

Popolna hrana za dojenčke, otroke in bolnike na želodcu.

Vsebuje pravo planinsko mleko. Škatlja K 1.80 v vsaki lekarni in drogeriji.

Poskušnje Nestléjeve moke za otroke se dobivajo popolnoma zastonj pri Henri Nestlé, Dunaj I., Biberstrasse 82.

Gospodarstvo. Veliki državnik Benjamin Franklin je rekel: „Življenska polica je najcenejši in najgotovnejši način za preskrbljenje, s katero je za starost, kakor tudi za družino vsestransko najbolje preskrbljeno. Neumevno je, da ljudje tolikanj skrbe za zavarovanje hiš, premičnin in raznega blaga ter pri tem popolnoma opuščajo zavarovanje svojega življenja, kakor bi življenje, ki je vendar bolj ogroženo in podvrženo večjim nevarnostim, ne bilo brez dvoma za obstanek družin najvažnejše in najdragoceneje.“ Kot najkulantnejšo in najcenejšo zavarovalnico priporočamo slovansko banko „Slavijo“, ki ima najraznovrstnejše načine za vsakršna zavarovanja ter razdeljuje ves svoj čisti dobiček zavarovancem. Cenike razpošilja in daje pojasnila drage volje generalni zastopnik „Slavije“ v Ljubljani.

Srajca je srajca, trdijo nekateri. Pa vendar ni vseno, kako srajco nosite. Posebno po leti, ko se potite, morate paziti, da boste imeli perilo dobrega kroja in iz zdrave tkanine. Najboljše perilo vsake vrste dobite pri Prvi spodnještajerski razpošiljalnici I. N. Šoštarčič v Mariboru, Gosposka ul. št. 5. V zalogi so vedno vse vrste, ker ima I. N. Šoštarčič tudi lastno izdelovalnico. Moške srajce stanejo iz dobrega cefira prve vrste K 2'40, druge vrste K 2'80, iz zelo finega blaga, prsa iz pralne svile prve vrste K 3'20, druge vrste K 3'60, tretje vrste K 4'— Kdor naroči tri srajce, jih dobi poštne prosto, pri 6 komadnih pa še 10 odstotkov popusta. Za neugajajoče se vrne denar ali pa se blago zamenja.

Zmožnost dojenja

se spodbuja, normalen razvoj in zdravje dojenčkovo pospešuje, če se rabi „GALEGOL“. Vpliva ugodno na množino in kakovost mleka. Mleko se pomnoži za 33—50%. Dojenčki pridobivajo praviloma na teži in se izvrstno razvijajo. — Ima prijeten okus, se rad topi v vsakršni tekočini in zadošča ena pušica za 20 dni.

Cena 3 K.

Glavna zaloga v lekarni B. Fragner, Praga, vogal Nerudove ulice. Zaloga v lekarnah. Kjer se ne dobiva, se pošilja franco po pošti proti vposlatvi K 3'70 ena pušica, K 6'72 dve pušici, K 9'72 tri pušice, K 12— štiri pušice.

Steckenpferd-lilijinomlečno milo

prej ko slej neutržno po racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Knjigoveznica A. Feldstein

v Ljubljani, Radeckega cesta št. 12

se toplo priporoča.

A.: Kje kupite nože, škarje i. dr ?
B.: Pri J. Kraigerju, umetnemu in finemu brusarju, ki ceno prodaja tudi dobro jeklo. V Ljubljani, Židovska ulica 3.

Nič lažjega ni, nego z dobro kavno primesjo napraviti dobro kavo. To potrdijo lahko vse one gospodinje, ki pripravljajo kavo s Kolinsko kavno primesjo. Kava, kateri je privedena Kolinska kavna primes, ima izvrsten okus, prijeten vonj in lepo barvo, torej vse dobre lastnosti, ki jih moremo od kave zahtevati. Obenem je tudi pristno domače blago. Zato jo vse naše gospodinje najraje kupujejo. Pri nakupovanju je treba strogo paziti na varstveno znamko „Sokol“, ker le s to varstveno znamko je res pristna Kolinska kavna primes.

Vino in
: brinje :
Ivan Gržinič,
Kum, pošta Roč,
priporoča svojo zalogo vina in brinje.
Cena zajamčeno pristnega vina 42 K za 100 litrov.

Nova, stara vina in droženko lastnega pridelka prodaja Fr. Ferlinc v Smarju pri Jelšah.

Berite in strmite! ! Nezaslišano !

600 komadov za samo 3'75 K, krasna pozlačena 36 ur natančno idoča anker ura z verižico. Garancija 3 leta, 1 moderna svilena kravata za gospode, 3 fini žepni robci, 1 prstan za gospode z imit. zlahtnim kamnom, 1 cevka za smodke iz morske pene, 1 eleg. broška za dame (novost), 1 krasno žepno ogledalce, 1 usnjata denarnica, 1 žepni nožič, 1 par manjšetnih gumbov, 3 naprni gumbi, vse double zlato s patentnim zapiralom, 1 srčkan album za slike z 36 slikami, najlepših na svetu, 5 kaljivih predmetov, velika veselost za mlado in staro, 1 povsod potreben spisovnik za pisma, 20 pisalnih predmetov in še 500 različnih predmetov, ki so potrebni v vsaki hiši. Vse skupaj z uro, ki je sama že vredna tega denarja za 3'75 K. Pošilja se po poštne povzetju dunajska razpošiljalnica F. Windisch, Krakov št. W/51 NB. Za neugajajoče denar nazaj.

Učenec ki ima veselje do trgovine z mešanim blagom se takoj sprejme pri J. Kodrič, Fram, Spodnje Štajersko.

Najboljše sredstvo zoper stenice in drugim mrčesom je „Morana“

„Morana“ uničuje temeljito stenice in njihovo zalego. Naroča se pri M. Skrinjar, Trst, Via Ferriera 37/I. 200 gramov stane 1 K. Pri večjih naročilih popust, trgovcem rabat.

Najmodernejša lasna dela se izdelujejo v frizerskem salonu

And. Rojic

Trst, Acquadotto 20.

Naročila izven Trsta po vzorcu so točna, gotova in po zmernih cenah.

Ržena sladna kava iz gorske iži

se pošilja po povzetju v zavojih po 5 kg franco za K 3'75 z dodatkom lepih platnenih brisač, robcev itd. iz tovarne

Fran Sax

Maslovedy pri Smiřitz (Češko).

— Prosimo, poskusite !

Proda se lepo, prav rodovitno posestvo,

ležeče 10 minut od trga in železniške postaje Žalec v Savinjski dolini, obstoječe iz enonadstropne hiše, primerne za penzioniste, pa tudi pripravne za trgovino, gostilno itd. Hlevi so zidani in obokani. Zemljišča je 12 oral in obstoji iz njiv, hmeljnikov, travnikov in gozdov ter leži, razen gozda, vse na ravnem. Oglasite se pri g. Lovro Šah, nadučitelj na Teharjih, Štajersko.

Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir napravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi se v Lepodvorski ul. št. 200 ali pa v trafiki pri cerkvi. V treh tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 K in po 3K. Pošilja se tudi po pošti. Izorno sredstvo za rast las.

Zadostuje samo ena steklenica.

Spričevala na razpolago.

„Vedeževalske karte“ sloveče Lenormand, Pariz, največje vedeževalke na svetu, s tajnim ključem za razrešitev vsakega vprašanja. Celotna igra 86 kosov v toku (etui) le kron 1'30 (tudi v pisemskih znamkah). Mih. Horowitz, Krakov, Ditta št. 61/E.

Občeznana gostilna, posetvo, javna tehtnica

tik kolodvora, krasna lega, poleg vode, gozdi, travniki, njive, hlevi za 50 glav živine in 30 prešičev, ledenica, senčnat vrt, prikladno za kupčijo s prešiči in za zalogo piva

se prodaja
16. maja na Veliki loki, Dol. Alojz Slajpah lastnik.

Pozor! Pozor!
Kavarna CENTRAL
 Ljubljana.

Vsak dan koncert
 dunajske damske kapele.
 !! Vso noč odprta. !!

Vsak mesec drugi umetniki. Vstop prost.
 Točna postrežba z najfinejšimi pijačami.
 Z velespoštovanjem
Štefan Miholič, kavarnar.

Najboljši šivalni stroj sedajnosti je

faff

10 letna
 garancija.

Pouk v vezenju brezplačen.

Ign. Vok, specialna trgovina šival-
 :: nih strojev in koles.
 Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Malinov sok in oceda.

Razpošiljalnica na debelo zamčeno pristnega
 malinovca in oceda po najnižji ceni. L. Rogelj,
 Vrhnika pri Ljubljani.

3

popolne obleke

vsebujejo moji 40 metrov dolgi ostanki za 20 K,
 in sicer: 1 moderna obleka iz raševine ali listra, 1
 praktična obleka za hišna opravila in 1 krasna po-
 letna obleka. Ostali ostanki se lahko porabijo za pred-
 pasnike, bluže itd.
 Razpošilja se po povzetju.
 Prvovrstna tovarniška razpošiljalnica
Josip Frankenstein, Jaromer 92, Češko.
 Od ostankov se ne pošiljajo vzorci.

Peter Gornik

Ljubljana, Trubarjeva ulica 2
 pri šentjakobskem mostu.

Velika zaloga najfinejših švicarskih srebr-
 nih, zlatih moških in damskih ur, srebrnih
 in zlatih verižic, prstanov, uhanov z dia-
 manti in briljanti, vsakovrstnih budilk;
 stenskih ur, ter ur z nihalom.

Lastna delavnica za popravila ur.
Najcenejši nakup, solidna postrežba.

Velika eksportna zaloga
 dvokoles, šivalnih in
 kmetijskih
 strojev, gramo-
 fonov, orkestri-
 jonov itd.

Mehanič. delavnica.

Prodaja na obroke. — Ceniki franko.

Pri Batjel-u, Gorica,

Stolna ulica št. 2-4.

Zavod sv. Nikolaja

::: v Trstu, ulica Farneto 18. :::

**Zavetišče in oskrbovalnica
 za brezposelne služkinje.**

Zavod se vzdržuje od milodarov samih, vsled
 tega se ga priporoča v vsestransko podporo.

Ne stane prav nič!

Zastoj razpošiljam povsod vzorce suknenege blaga,
 blaga za obleke, blaga za bluže, perilnega blaga,
 modnega barhanta, platnenega blaga, oksforda,
 blaga za postelje, kakor vseh vrst blaga za domačo
 uporabo, s čimer si pri veliki izbiri in pri nizkih cenah
 tudi doma svoj nakup lahko dosežete po zelo ugodnih
 prednostih. Karl WORSCHÉ, Maribor ob Dravi Ko.
 Herrengasse 10.

MODISTINJA

Minka Horvat

LJUBLJANA

STARI TRG ŠTEV. 21.

Priporoča cenjenim damam
 svojo zelo povečano zalogo
 damskih in otroških slavnikov.

Popravila najceneje.

Iv. Ravnihar

urar in trgovec z zlatnino
 :: in srebrnino ::

Ljubljana, Sv. Petra c. 44.

Za vsako pri meni kup-
 ljeno kakor tudi poprav-
 ljeno uro jamčim eno
 :: leto. ::

Lastna delavnica za popravila in vsakršna
 nova dela.

v najkrajšem času svetovnoznano

Vukovarsko milo in pomada za obraz
 z znamko „Zlata zvezda“.

Izdeluje: Lekarna Kirchbaum, Vukovar
 (Slavonija).

1,800.000 frankov znašajo pri vsa-
 koletnih šestih žrebanjih
glavni dobitki turških srečk!

Vsaka srečka zadene in ima trajno denarno vrednost!
 Kupnina se poravnava v mesečnih obrokih po samo
 4 krona 75 vin. Kupec zadobi izključno igralno
 pravico že po vplačilu prvega obroka. **Prihodnje**
žrebanje je 1. junija 1913.

2,387.000 kron oziroma frankov znašajo pri
 vsakoletnih 15 žrebanjih glavni do-
 bitki izborne skupine 4 srečk na mesečne obroke po
 samo 6 kron 25 vin. — Prospekte z natančnim po-
 jasniliom razpošilja:

ČEŠKE INDUSTRIJSKE BANKE GLAVNO
 :: ZASTOPSTVO, LJUBLJANA. ::

Sprejmo se provizijski zastopniki!

Čuvajte se peg!
Vaše obličje

bo krasno, čisto in fino kakor alabaster.
 Pike, pege, izpuščaje, rdečico obličja in nosu,
 sive in rumene lise in vsak neprijeten ne-
 dostatek odstrani zamčeno v 6 dneh „Vla-
 dicca balsamin“. Steklenica K 2-50. Rationell
 bals. milo K 1-20. Učinek je opaziti že po
 enkratni rabi.

Neprijetne dlačice
 z obličja in rok odstrani trajno in brez bo-
 lesti v 3 minutah edini zamčeno neškod-
 ljivi „Sattymgo“. Steklenica K 2-50

Bujno polnost-krasno

oprseje

doseže vsaka slabotna dama v treh tednih.
 Učinek zamčen. Neštevilni zahvalni in priz-
 nalni dopisi zdravnikov in dam so na raz-
 polago. Uspeh se vidi že v 6 dneh. Edino
 krepčilno in osvežujoče sredstvo. Cena 1 ste-
 klenice univerzalnega sredstva Et-Admille
 z navodilom 5 K. K temu posebni kremni
 izvleček „Vladiceo“. K 2-—.

Nikako izpadanje las, nikake luskinie!

Poarine lasna mast

oživlja in krepi lasne korenine tako, da se
 lašje in brki krepijo in dobivajo krasno rast.
 Uspeh zamčen. Lonček 4 K, manjši 2 K.
 Prodaja in razpošilja edino ord. kosmetični
 laboratorij

W. Havelka, Praga-Vršovice št. 752.

Tisoč in tisoč priznanj in zahval.

(Pozor na razna iz tujine priporočena slaba
 in draga sredstva.) Za uspeh naših izdelkov
 se jamči.

Srebrno plaketo. — Dunaj 1910.
 Vsakršno perutnino in nje piščeta, golobe, sobne
 ptice, kunce, svinje, pse itd. ozdravite sigurno
 s „Palma“. To že v preminogih slučajih najza-
 dovoljnejše učinkujoče sredstvo dobite poštno
 prosto, če pošljete 1 K poštinih znak (vele-
 posestvu zadostuje letno za 4 K). — J. E. Weizl,
 Maribor, Zofijin trg št. 3, Štajersko.

Prilika za nakup!

30.000 par. vis. čevljev na zatego!

3 pari visokih čevljev K 14-75
 na zatego za le

po podobi, iz samega najboljšega
 usnja, z dobrimi vzvun štrlečimi
 pravimi podplati. Ker je bilo teh
 30000 parov čevljev namenjenih za
 balkanske države, so mi zaostali za-
 radi vojne. Prodajam jih zaradi tega
 pod izdelovalno ceno 3 pare moš-
 kih ali ženskih čevljev na zatego
 iz najboljšega usnja vsake številke
 in velikosti za le K 14-75. Za na-
 robo zadostuje napoved številke
 ali mere v centimetrih. Razpošilja
 po povzetju Prva kršćanska iz-
 zvozna hiša za čevlje

Franc Humann, Dunaj II., Aloisgasse 3/76.
 c. kr. trgovsko sodniško protokolirana tyrdka.
 Čestite naročnike prosimo vijudno, da nas dalje priporočajo

Pijte samo Tolstevrško slatino

ki se naroča v Tolstemvrhu p. Guštajn (Koroško.)

**Tovarna za kemične
 izdelke v Hrastniku**

priporoča kmetovalcem superfosfat iz ko-
 ščene moke in rudninski superfosfat, na-
 dalje razne vrste mešanih gnojil, ki vse-
 bujejo vse, za zemljo potrebne redilne
 snovi. — Za gnojenje hmeljišč najboljša
 znamka: Kaliamonijak-superfosfat.